

Projekt

z dnia 17 października 2022 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XLVII/ /2022
RADY GMINY CISEK**

z dnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Cisek na lata 2022 - 2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 i poz. 1700) Rada Gminy Cisek uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Cisek na lata 2022-2024, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Cisek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Cisek.

Przewodnicząca Rady Gminy
Cisek

Rozwita Szafarczyk

3- letni Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Cisek na lata 2022 – 2024**I. Adresaci programu.**

Adresatami niniejszego programu są rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo - wychowawczej, w których wychowywane są dzieci oraz rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Rodzina to naturalne środowisko rozwoju dziecka. W rodzinie przekazywane są wartości, tradycje, ukierunkowywana jest aktywność i postępowanie na całe życie. Dlatego też jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby są zobligowane do wspierania rodziny i podjęcia na jej rzecz określonych działań. Dysfunkcje rodziny spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przemocą w rodzinie, niewydolnością w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Dlatego też rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, służb medycznych, policji, kuratorów sądowych oraz przedstawicieli instytucji mających kontakt z rodziną. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

II. Diagnoza społeczna

Gmina Cisek jest gminą wiejską usytuowaną w południowo-wschodniej części województwa opolskiego. Jest jedną z 6 gmin powiatu kędzierzyńsko – kozielskim, oddalonym 20 km od Kędzierzyna – Koźla oraz 60 km od miasta wojewódzkiego. Gmina Cisek zajmuje powierzchnię 70,89 km².

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Cisek w latach 2019-2021.

	2019	2020	2021
<u>Ogółem:</u>	5 451	5 396	5 320
<u>Kobiety:</u>	2 874	2 832	2 795
<u>Mężczyźni:</u>	2 577	2 564	2 525

W 2021 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku objął wsparciem 103 rodziny, w tym 78 rodzin wychowujących dzieci, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą GOPS w 2021r.

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
jedno dziecko	31	95
dwoje dzieci	32	125
troje dzieci	7	37
czworo dzieci	7	39
ośmioro dzieci	1	13

Głównymi przesłankami przyznania świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo oraz bezrobocie. Poniższa tabela przedstawia powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku.

Tabela nr 3. Przesłanki uprawniające do korzystania ze świadczeń z tytułu pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin
Ubóstwo	46
Bezrobocie	38
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	20
w tym:	
- rodziny niepełne	11
- rodziny wielodzietne	3
Niepełnosprawność	30
Długotrwała lub ciężka choroba	27
Alkoholizm	7
Zdarzenie losowe	4

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej, integracyjnej oraz wyrównywaniem szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Opieką przedszkolną w 2021 roku objętych było 182 dzieci.

Edukacja szkolna w Gminie Cisek realizowana jest w czterech szkołach podstawowych – łącznie objętych zostało 377 uczniów.

Dodatkowo dzieci objęte wychowaniem i edukacją szkolną i przedszkolną z rodzin, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z nieodpłatnych posiłków w ramach rządowego programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”.

W 2021r. z nieodpłatnych posiłków skorzystało 27 dzieci z terenu Gminy Cisek.

W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została im ograniczona, sąd może postanowić o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu go poza rodziną biologiczną.

Tabela nr 4. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2019-2021.

Rodzaj pieczy zastępczej	2019	2020	2021
Rodziny zastępcze	4	9	10

Środowisko rodzinne jest pierwszym i niejednokrotnie najważniejszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, ponieważ uczą się one w nim nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywać pierwsze doświadczenia w zakresie funkcjonowania w grupie społecznej. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. W rodzinach, w których został zachwiany system prawidłowego funkcjonowania, zaczynają pojawiać się problemy z: umiejętnością tworzenia właściwej rodzinnej atmosfery, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami przyniesionymi do domu z zewnątrz, prezentowaniem w swojej postawie odpowiednich wzorców godnych do naśladowania i uczących prawidłowej komunikacji interpersonalnej, jak również z poświęcaniem dzieciom odpowiedniej ilości czasu oraz budowaniu poczucia bezpieczeństwa.

Mając na celu pomoc rodzinom bezradnym w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i mających problemem z prowadzeniem gospodarstwa domowego należy zwrócić uwagę na fakt, iż często rodziny te żyją w społeczeństwie, gdzie istnieje zмова milczenia i niewrażliwość na problemy innych. Wiele osób z danych rodzin nie dostrzega problemu lub ukrywa, iż funkcjonuje w zniekształconym, niejednokrotnie przekazywanym z pokolenia na pokolenie spostrzeganiu i wypełnianiu obowiązków domowych i wychowawczych.

Poniższa tabela zawiera dane ilości osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia GOPS w Cisku w latach 2019 – 2021 z powodu życia z problemem bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 5. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS z powodu problemu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Problem - bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	Rok		
	2019	2020	2021
Liczba rodzin	27	28	20
Liczba osób w tych rodzinach	103	104	66

Trend liczby rodzin zmagających się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest zmienny. Zdefiniowanie występowania przyczyny danego problemu umożliwi ocenę dotychczasowej pomocy społecznej pod względem skuteczności i prawidłowości realizacji dotychczasowo podjętych działań kwalifikowanych do zadań z zakresu zleconych i własnych gminy.

III. Współpraca asystenta rodziny z rodzinami przeżywającymi problemy w obszarze bezradności opiekuńczo – wychowawczej

Zgodnie z Gminnym Programem Wspierania Rodziny w Gminie Cisek już na etapie podnoszenia standardów pracy służb instytucji pomocowych, jednym z celów szczegółowych skierowanych na zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz umożliwienie im wyjścia z zaistniałego kryzysu jednym z założonych zadań jest zapewnienie rodzinom z problemami bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych pomocy asystenta rodziny. Dla efektywniejszej realizacji danego programu i udzielenia skutecznej pomocy rodzinom i osobom, które jej oczekują realizacja danego *Programu* uwzględnia tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji asystenta rodziny oraz zapewnienie danym rodzinom wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Asystent rodziny w ramach oferowanego wsparcia współpracuje z całą rodziną przeżywającą trudności w pełnieniu ról opiekuńczych i wychowawczych związanych z małoletnimi dziećmi. Praca asystenta rodziny skierowana jest na uświadomieniu oraz wzmocnieniu świadomości i wiary każdego z członków rodziny w zakresie własnych możliwości i wypełnianiu rodzinnej roli. Asystent rodziny stara się zmotywować rodzinę oraz każdą z osobna osobę z danej rodziny do podejmowania działań uznawanych do tej pory przez nich za niemożliwe do realizacji, co powodowało dysfunkcje danej rodziny. Do obowiązków asystenta rodziny należy także monitorowanie funkcjonowania wspieranej rodziny oraz podejmowania współpracy na zasadach partnerskich z jednostkami administracji samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami i osobami specjalizującymi się w pomocy rodzinie i dziecku.

Tabela 6. Ilość osób objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2019-2021.

Wsparcie asystenta rodziny	Rok		
	2019	2020	2021
Liczba rodzin	9	8	9
Liczba dzieci w rodzinach objętych opieką asystenta	25	25	20

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku realizuje zadania wynikające z ustawy poprzez szeroko rozumianą profilaktykę oraz budowę lokalnego systemu wsparcia.

Rodziny przeżywające trudności w pełnieniu ról opiekuńczych i wychowawczych wspierane są przez asystenta rodziny, który pomaga w przezwyciężeniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Asystent rodziny pracuje z całą rodziną, ponieważ ich problemy są ściśle powiązane. Zadaniem asystenta jest wzbudzenie w podopiecznych wiary we własne możliwości oraz

motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych za niemożliwe. Przy wykonywaniu swoich obowiązków współpracuje z jednostkami administracji samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami i osobami specjalizującymi się w pomocy rodzinie i dziecku.

Po zakończeniu pracy z rodziną asystent monitoruje jej funkcjonowanie.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na jednego asystenta rodziny nie może przypadać więcej niż 15 rodzin.

IV. Zasoby.

Instytucje realizujące zadania w zakresie wspierania rodziny:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku;
- Urząd Gminy Cisek
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Ośrodek Kultury
- Ośrodki Zdrowia
- Przedszkola
- Szkoły
- Policja
- Komisja Oświaty, Kultury, Zdrowia i Spraw Socjalnych Rady Gminy
- Organizacje pozarządowe

Instytucje i organizacje z poza terenu gminy Cisek:

- Sąd Rejonowy w Kędzierzynie-Koźlu
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu
- Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kędzierzynie-Koźlu

V. Cel programu.

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz wzmocnienia rodziny.

Cele szczegółowe:

1. Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz wspierania rodziny w wychowaniu dzieci.
2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz umożliwienie wyjścia z zaistniałego kryzysu.
3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.
4. Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym.
5. Podnoszenie standardów pracy służb instytucji pomocowych.

Cel szczegółowy 1 : Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz wspierania rodziny w wychowaniu dzieci

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Wspieranie rodzin w odzyskiwaniu lub wzmacnianiu prawidłowego funkcjonowania oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi	GOPS, szkoły, przedszkola, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2022-2024
2.	Inicjowanie i wspieranie realizacji programów przeciwdziałających patologii wśród dzieci i młodzieży, profilaktyki uzależnień realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym	GOPS, szkoły, przedszkola, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja	2022-2024
3.	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży	Gminny Ośrodek Kultury, szkoły Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	2022-2024
4.	Wspieranie rodzin poprzez upowszechnianie informacji o uprawnieniach rodzin oraz instytucjach i formach wsparcia	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, szkoły	2022-2024

Cel szczegółowy 2: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz umożliwienie wyjścia z zaistniałego kryzysu.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Zapewnienie rodzinom z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pomocy asystenta rodziny	GOPS	2022-2024
2.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i wykluczeniem społecznym, oraz motywowanie do podjęcia terapii	GOPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja	2022-2024
3.	Pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie poprzez zapewnienie dostępu do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, PCPR	2022-2024

Cel szczegółowy 3: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom potrzebującym	GOPS	2022-2024
2.	Organizacja i koordynacja dożywiania dzieci i młodzieży z terenu Gminy	GOPS, szkoły, przedszkola	2022-2024

3.	Wspieranie systemu rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej	GOPS, PCPR	2022-2024
----	--	------------	-----------

Cel szczegółowy 4: Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Poradnictwo w zakresie przezwyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowywaniu dziecka niepełnosprawnego, pomoc asystenta rodziny	GOPS, Służba Zdrowia	2022-2024
2.	Doradztwo w zakresie form i miejsc wsparcia. Informowanie jak działają urzędy, placówki wsparcia dziecka i rodziny	GOPS	2022-2024

Cel szczegółowy 5: Podnoszenie standardów pracy służb instytucji pomocowych.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników zajmujących się pomocą rodzinie poprzez udział w szkoleniach specjalistycznych, studiach podyplomowych itp.	GOPS	2022-2024

VI. Sposób realizacji programu.

Do realizacji poszczególnych celów prowadzą działania, których wybór został poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy jest rodzinny wywiad środowiskowy. Działania wspierające rodzinę odnoszą pozytywne skutki wówczas, gdy są prawidłowo rozpoznane i mają charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dziecka, kształtowanie właściwych wartości i norm w procesie wychowania. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej definiuje zakres zadania do realizacji przez gminy:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny,
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez:
 - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

VII. Źródła finansowania programu.

Gminny Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2022-2024 jest finansowany w ramach środków własnych budżetu Gminy Cisek oraz dotacji celowej budżetu państwa.

VIII. Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przez umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

IX. Sposób monitorowania programu.

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt przedstawia radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust.3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.